

Qirqinchi Oyning O'n Beshinchi Kuni Haqidagi Yashirin Tarix

Ikkinchi qayg'u — Ikkinchi qism

Jeff Pippenger

2026-06-11

Opa Uayt bir necha bor shuni ta'kidlaydiki, Iso Nosaratdagi sinagogada o'qigan Ishayodagi o'sha parcha nafaqat Uning xizmatini e'lon qilgan, balki bizning ishimizning ham timsoli bo'lgan. O'sha moylangan ishning mukammal bajo bo'lishi yuz qirq to'rt mingning bayrog'ini tashkil etuvchilar tomonidan amalga oshiriladi.

Rabbiy Xudovandning Ruhi mening ustimdadir; chunki Rabbiy meni yumshoqlarga xushxabar yetkazish uchun moyladi; U meni singan yuraklilarni bog'lash, asirlarga ozodlikni va kishanbandlarga zindonning ochilishini e'lon qilish uchun yubordi; Rabbiy ma'qul ko'radigan yilni va Xudoyimizning qasos kunini e'lon qilish uchun; motam tutayotganlarning barchasiga tasalli berish uchun; Sionda motam tutayotganlarga kul o'rniga go'zallikni, aza o'rniga shodlik moyini, tushkunlik ruhi o'rniga hamd libosini berish uchun; toki ular solihlik daraxtlari, Rabbiy ulug'lansin deb ekan nihollar deb atalsinlar. Ular qadimiy xarobalarni qayta quradilar, avvalgi vayronaliklarni tiklaydilar va ko'p avlodlarning xarob bo'lgan shaharlarini ta'mirlaydilar. Begonalar turib suruvlaringizni boqadilar, ajnabiylarning o'g'illari esa sizlarning yer haydovchilaringiz va uzumzor parvarishchilaringiz bo'ladilar. Ammo sizlar Rabbiyoning Ruhoniylari deb atalursizlar; odamlar sizlarni Xudoyimizning Xizmatkorlari deb ataydilar; sizlar xalqlarning boyliklarini yeysizlar va ularning sharafiga faxrlanursizlar. Sizlarning sharmandaligingiz o'rniga ikki hissa bo'ladi; xo'rlik o'rniga ular o'z ulushlaridan shodlanadilar; shu bois o'z yurtlarida ikki hissa meros oladilar; abadiy shodlik ularniki bo'ladi. Ishayo 61:1-7.

Oldingi maqolada biz uch yuz to'qson bir yil va o'n besh kundan iborat bo'lgan vaqt bashoratini tashkil etuvchi "soat, oy, kun va yil"ni aniqlay boshlagan edik. Endi vaqt yo'q; shuning uchun uchinchi voyda birinchi va ikkinchi voylarning bashoratiy xususiyatlari takrorlanganda, so'nggi kunlarda bu to'rt vaqt ifodasi ramziy ma'noda qo'llanilishi kerak. "Yil" — "Egamizning maqbul yili", va u ayni paytda "Xudoyimizning qasos kuni" hamdir.

"Kun" — Muso tomonidan bayon etilganidek, "falokat kuni", qasos qaytarish va o'ch olish kunidir.

Qasos va intiqom Menga tegishlidir; o'z vaqtida ularning oyog'i toyadi; chunki ularning halokat kuni yaqin, va ularning boshiga keladigan narsalar shoshilmoqda. Qonunlar kitobi 32:35.

Ishayo kitobida bu "maqbul yil" va "qasos kuni"dir, qasos kuni esa Musoning "falokat kuni" bo'lib, unda Laodikiyaning oyog'i toyadi, ular mukofot va qasosni qabul qilayotgan paytda. Buyuk zilzilaning soati, falokat kuni, maqbul yil va birinchi oy — bularning barchasi yakshanba qonuni

bilan mos keladi. Yo‘elda “oy” so‘zi qo‘shimcha kiritilgan so‘zdir, ammo bu qo‘shimcha so‘z to‘g‘ridir. Tarjimonlar “oy” so‘zini keyingi yomg‘ir birinchi oyda yog‘ganligi haqidagi haqiqatga muvofiq ravishda qo‘shganlar.

Shunday ekan, ey Sion farzandlari, shod bo‘linglar va Egangiz Xudoda quvoninglar; chunki U sizlarga avvalgi yomg‘irni me‘yorida berdi, va sizlar uchun yomg‘irni — avvalgi yomg‘irni ham, keyingi yomg‘irni ham — birinchi oyda yog‘diradi. Yo‘el 2:23.

“Month” so‘zi talqindir, ilhomlangan asl matnning bir qismi emas. Ibroniycha matn shunchaki yomg‘irlar “birinchisida” yoki “avvalgidek” kelishini aytadi — ya‘ni Xudo yomg‘irlarni o‘zining munosib faslida, xuddi oldingi zamonlardagidek, tiklaydi. Opa Uayt 1840 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan Miller harakatini so‘nggi kunlardagi keyingi yomg‘irni tasvirlash uchun Hosil bayrami bilan qayta-qayta uyg‘unlashtiradi. Keyingi yomg‘ir “avvalgidek” keladi; bu esa Hosil bayrami edi, va Opa Uayt uni qayta-qayta yakshanba qonuni bilan uyg‘unlashtiradi.

“Uchinchi farishtaning xabarini e‘lon qilishga qo‘shiladigan farishta butun yer yuzini o‘zining ulug‘vorligi bilan yoritishi kerak. Bu yerda butun dunyo miqyosini qamrab oladigan va g‘ayrioddiy qudrat bilan amalga oshadigan bir ish oldindan aytilgan. 1840–44 yillardagi advent harakati Xudoning qudratining ulug‘vor namoyoni edi; birinchi farishtaning xabari dunyodagi har bir missionerlik maskaniga yetkazildi, va ayrim mamlakatlarda XVI asr Islohotidan beri biror yurtida ko‘rilmagan darajadagi eng buyuk diniy qiziqish kuzatildi; ammo bularning barchasi uchinchi farishtaning so‘nggi ogohlantirishi ostidagi qudratli harakat tomonidan ortda qoldiriladi.”

“Ish Hosil bayrami kunidagiga o‘xshash bo‘ladi. Xushxabar ishining boshlanishida Muqaddas Ruhning to‘kilishi orqali qimmatli urug‘ning unib chiqishiga sabab bo‘lish uchun ‘ilk yomg‘ir’ berilganidek, hosilning pishib yetilishi uchun uning yakunida ‘so‘nggi yomg‘ir’ beriladi.

‘Shunda biz bilamiz, agar Egamizni bilishga intilsak: Uning chiqishi tong kabi tayyordir; U bizga yomg‘ir kabi, yerga yog‘adigan so‘nggi va ilk yomg‘ir kabi kelur.’ Ho‘sheya 6:3.

‘Shunday ekan, ey Sion farzandlari, shod bo‘linglar va Egangiz Xudoda quvoninglar; chunki U sizlarga ilk yomg‘irni me‘yorida berdi, va sizlar uchun yomg‘irni, ilk yomg‘irni ham, so‘nggi yomg‘irni ham yog‘diradi.’ Yo‘el 2:23. ‘Oxirgi kunlarda, deydi Xudo, Men O‘z Ruhimdan har bir jonzot ustiga to‘kaman.’ ‘Va shunday bo‘ladiki, Rabbiyning nomini chaqirgan har kim najot topadi.’ Havoriylar 2:17, 21.”

“Injilning buyuk ishi uning boshlanishini belgilagan Xudoning qudrati namoyon bo‘lishidan kamroq namoyon bilan yakun topmasligi kerak. Injilning boshlanishida ilk yomg‘irning to‘kilishida amalga oshgan bashoratlar, uning yakunida so‘nggi yomg‘irda yana amalga oshishi kerak. Mana, havoriy Butrus ko‘z tikkan ‘orom va tetiklanish zamonlari’ shulardir; u shunday degan edi: ‘Shunday ekan, tavba qilinglar va gunohlaringiz o‘chirib tashlanishi uchun Xudoga qaytinglar; toki Rabbimiz huzuridan orom va tetiklanish zamonlari kelsin, va U Iso Masihni yuborsin.’ Havoriylar 3:19, 20.” Buyuk kurash, 611.

Pentekost xushxabar ishining «ochilishi» yoki «boshlanishi» bo‘lgan, «yakun»dagi keyingi yomg‘ir esa «tamomlanish»dir. Birinchisi oxirgisini ifodalaydi. Birinchi oy Muqaddas Ruhning yakshanba qonuni vaqtida to‘kilishini ko‘rsatadi.

“Xarakterimizda biror dog‘ yoki nuqson bor ekan, hech birimiz hech qachon Xudoning muhrini olmaymiz. Xarakterimizdagi kamchiliklarni tuzatish, jon ma‘badini har qanday bulg‘anishdan poklash bizning o‘z ixtiyorimizga topshirilgan. Shunda Elliginchi kunida ilk shogirdlar ustiga yog‘gan ertangi yomg‘ir singari, keyingi yomg‘ir ham bizning ustimizga yog‘adi. ...”

“Birodarlar, tayyorgarlikning bu ulug‘ ishida sizlar nima qilmoqdasizlar? Dunyo bilan qo‘shilib ketayotganlar dunyoviy qolipni qabul qilmoqdalar va hayvonning tamg‘asiga tayyorlanmoqdalar. O‘ziga ishonmaydigan, Xudo oldida o‘zini kamtar tutadigan va haqiqatga itoat etish orqali jonlarini poklaydiganlar esa samoviy qolipni qabul qilmoqdalar hamda peshonalarida Xudoning muhrini olishga tayyorlanmoqdalar. Farmon chiqqanida va tamg‘a bosilganida, ularning fe‘l-atvori abadiyat uchun pok va dog‘siz bo‘lib qoladi.” Testimonies, 5-jild, 214, 216.

Birinchii “oy” — Yakshanba qonunidir, buyuk zilzilaning “soati” — Yakshanba qonunidir, falokat, jazo va qasosning “kuni” — Yakshanba qonunidir, va maqbul “yil” ham — Yakshanba qonunidir. Birinchii voy haqidagi bashoratning bir yuz ellik yili Yakshanba qonunida yakun topadi; ana shu yerda uch yuz to‘qson bir yil va o‘n besh kun boshlanadi.

Karnayi bor bo‘lgan oltinchi farishtaga shunday deyildi: Buyuk Furot daryosida bog‘lab qo‘yilgan to‘rt farishtani bo‘shat. Va insonlarning uchdan bir qismini o‘ldirish uchun bir soatga, bir kunga, bir oyga va bir yilga tayyorlab qo‘yilgan o‘sha to‘rt farishta bo‘shatildi. Vahiy 9:14, 15.

“Buyuk Furot daryosida” “bog‘langan” bo‘lgan “to‘rt farishta” yakshanba qonuni soatida “bo‘shatiladi”. Ular ikkinchi voyening soati, kuni, oyi va yili uchun odamlarning uchdan bir qismini o‘ldirishga bashoratli ravishda “tayyorlab qo‘yilgan”. Muqaddas Kitob bashoratidagi oltinchi shohlik sifatida Amerika Qo‘shma Shtatlari yakshanba qonunida halok qilinadi, va Amerika Qo‘shma Shtatlari yakshanba qonunida barpo etiladigan uch karra ittifoqning uchdan bir qismini tashkil etadi. Ikkinchi voye uchinchii voyeda takrorlanadi, xuddi ikkinchi farishta uchinchii farishtada takrorlangani kabi.

O‘sha to‘rt shamol 9/11 da qo‘yib yuborildi; bu bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishi boshlanishini belgiladi, va darhol shundan so‘ng yana tiyib turildi. Ishayo oltmish birda ifodalangan motam tutayotganlar tasalli topganlarida, ular Yakshanba qonuni paytida Yupatuvchining to‘la-to‘kis to‘kilishi bilan tasalli topadilar; bu ayni paytda buyuk zilzilaning “soati” hamdir. Maqbul yilda motam tutayotganlar, aynan Hizqiyo to‘qqizda motam tutib, Xudoning muhrini qabul qilayotganlarning o‘zidir. Iso O‘z xizmatini Ishayo oltmish birni keltirish bilan boshlagan edi, va Sister White Uning bu bayonotini bizning ishimiz bilan uyg‘unlashtiradi.

“Masih dunyoga O‘z missiyasini e‘lon qildi, u Nosira shahridagi sinagogada Ishayo payg‘ambar bashoratidan o‘qiganida: ‘Egamizning Ruhi Mening ustimdadur, chunki U Meni kambag‘allarga Xushxabarni va‘z qilish uchun moyladi; U Meni dili ezilganlarni sog‘aytirish, asirlarga ozodlikni e‘lon qilish, ko‘rlarga ko‘rishning qaytishini bildirish, jabrlanganlarni ozodlikka chiqarish, Egamizning maqbul yilini va‘z qilish uchun yubordi.’ Uning oldida qanday buyuk ish turardi! — Egamizning maqbul yilini va‘z qilish. Bu davr asrdan asrga

davom etadi, zamondan zamonga cho‘ziladi, sinov muddati davom etar ekan. Xudo iltijo va taqillatishni eshitishni kutmoqda; U bizga yolg‘iz O‘zi yordam bera oladigan Zotga insoniyatning yaqinlashishini ko‘rish uchun kuzatmoqda. U ularning gunohlarini kechirishni, ularni O‘zinikidek qabul qilishni intiqlik bilan xohlaydi. Uning huzuriga kelgan har bir tavgador jonni U qabul qiladi; zero, Xudo O‘zining yagona tug‘ilgan O‘g‘lini aynan shu ishni bajarish uchun moylagan edi.”

“Lekin nega Masih Ishayoda qayd etilgan bayonotni oxirigacha keltirmadi? Nega U: «va Xudoyimizning qasos kuni» degan iborani tashlab ketdi? Bu jumlaning keyingi qismi ham birinchi qismi kabi ayni haqiqat edi; va Masih sukut saqlagani, O‘zining tanlangan payg‘ambariga bergan so‘zlarining bir qismini aytmay qoldirgani bilan bu haqiqatni inkor etmadi. Ammo aynan shu oxirgi ibora Uning tinglovchilari mamnuniyat bilan to‘xtaladigan va amalda qo‘llashga moyil bo‘lgan narsa edi; ular o‘zlarining diniy e‘tiqodiga mansub bo‘lmaganlarning barchasi ustidan hukm chiqarardilar. Xalqqa haqiqat, solihlik va mag‘firat so‘zlarini berish o‘rniga, ular ularga Xudo butun majusiy dunyodan nafratlanadi, deb o‘rgatgan edilar. Xudoning otalik tabiatini noto‘g‘ri ko‘rsatganlar va uni insoniy urf-odatlar ostida ko‘mib yuborgan edilar. Signs of the Times, January 14, 1897.”

Xudoning bu davrdagi xalqining missiyasi Masihning ishini tasvirlaydigan ilhomlangan so‘zlarda bayon etilgan: “Rabbiy Egamning Ruhi mening ustimdadir, chunki Rabbiy meni halimlarga xushxabar yetkazish uchun moyladi; U meni qalbi singanlarga shifo berish uchun, asirlarga ozodlikni va bandilarga zindonning ochilishini e‘lon qilish uchun; Rabbimizning maqbul yilini va Xudoyimizning qasos kunini e‘lon qilish uchun; motam tutayotganlarning barchasiga tasalli berish, Sionda motam tutayotganlarga kul o‘rniga go‘zallikni, aza o‘rniga quvonch moyini, xiralik ruhi o‘rniga hamdu sano libosini berish uchun yubordi; toki ular solihlik daraxtlari, Rabbiy ekan nihollar deb atalsinlar, va U ulug‘lansin.”

“«Ular qadimgi xarobalarni qayta quradilar, oldingi vayronaliklarni tiklaydilar, vayron bo‘lgan shaharlarni, ko‘p avlodlarning xarobalarini ta‘mirlaydilar.»” Lake Union Herald, 1908-yil 11-noyabr.

Ikkinchi voy uchinchi voy ichida takrorlanishi masalasiga yanada chuqurroq kirishishimizdan avval, xabar “satr ustiga satr” qo‘yish orqali tushunilishi lozimligini o‘zimizga eslatib qo‘yishimiz kerak. Bu shuni ko‘rsatadiki, ilhomlangan Kalomdagi Yakshanba qonuni mavzusining kontekstiga mos keladigan har bir “soat”, “kun”, “oy” va “yil” Islomning Yakshanba qonuniga zarba berishga tayyorlanishiga ham tatbiq etilishi kerak.

Misol tariqasida aytganda: “soat” so‘zi Eski Ahdning faqat bitta kitobida uchraydi, va o‘sha kitob Doniyor kitobidir. Doniyor kitobida “soat” besh marta tilga olinadi.

Kim yiqilib sajda qilmasa va topinmasa, o‘sha zahotiyoyq yonib turgan olovli pechning o‘rtasiga tashlansin. ... Endi, agar sizlar karnay, nay, arfa, sambuka, psaltir, dulcimer va har xil musiqa sadolarini eshitgan paytingizda yiqilib, men yasagan haykalga sajda qilishga tayyor bo‘lsangiz, yaxshi; ammo agar sajda qilmasangiz, o‘sha zahotiyoyq yonib turgan olovli pechning o‘rtasiga tashlanasizlar; va sizlarni mening qo‘llarimdan qutqaradigan o‘sha Xudo kim o‘zi? Doniyor 3:6, 15.

Opa Uayt Danielning uchinchi bobini va demak, “xuddi o‘sha soat”ni qayta-qayta Yakshanba qonuniga tatbiq etadi. Danielning to‘rtinchi bobida esa, Navuxadnazar ustiga kelajak hukmni tushuntirishga urinarkan, Daniel “bir soat” davomida hayrat va tashvishda qoladi.

Shunda ismi Beltashassar bo‘lgan Doniyor bir soatcha dong qotib qoldi, va uning o‘y-xayollari uni bezovta qildi. Shoh so‘z olib dedi: “Ey Beltashassar, tush ham, uning ta‘biri ham seni bezovta qilmasin”. Beltashassar javob berib dedi: “Hazratim, bu tush sizdan nafratlanadiganlarga, uning ta‘biri esa dushmanlaringizga bo‘lgay”. Doniyor 4:19.

Doniyor yaqinlashib kelayotgan hukm haqida Navuxadnazarni qanday xabardor qilishni anglashga urinarkan, “bir soat” davomida hayratda qoladi. Doniyor hukmning “soati” kelganini e‘lon qiladigan birinchi farishtaning xabarchisini ifoda etmoqda. Uning bashorati Navuxadnazarga yetkaziladi, va bir yil o‘tgach, Bobil ustidan bo‘lgan hukm Navuxadnazarning boshiga tushiriladi.

O‘sha soatning o‘zida bu narsa Navuxadnazar ustida amalga oshdi; u odamlar orasidan haydab chiqarildi, ho‘kizlardek o‘t yedi, uning badani osmon shudringi bilan ho‘llandi, toki sochlari burgut patlaridek o‘sib ketdi va tirnoqlari qush changallaridek bo‘ldi. Doniyor 4:33.

Doniyor yaqin orada kelajak Yakshanba qonunini oldindan aytmoqda, va u kelganida, bu Bobil ustidan hukmning “soati”dir. Har ikki “soat” ham buyuk zilzilaning soati bo‘lgan Yakshanba qonunini ko‘rsatmoqda. Navuxadnazar Bobil qissasining alfasidir, Belshazar esa uning omegasi, va Belshazar qo‘l devorga yozuv bitgan ayni kechaning o‘zida o‘ldiriladi.

O‘sha zahotiyoyq inson qo‘lining barmoqlari paydo bo‘lib, shoh saroyining devoridagi suvoq ustiga, shamdonning ro‘parasiga yozdi; va shoh yozayotgan qo‘lning bir qismini ko‘rdi. Doniyor 5:5.

Yozuv devorda paydo bo‘lgan o‘sha “xuddi o‘sha soat” yozma Yakshanba qonuni cherkov bilan davlat o‘rtasidagi ajralishning “devori”ni Yakshanba qonuni paytida barbod qilishini bildiradi; shundan so‘ng, Muqaddas Kitob bashoratidagi oltinchi shohlik sifatida Qo‘shma Shtatlar qanday yakun topsa, Bobil ham shunday yakun topdi. Oltinchi shohlik sifatida Qo‘shma Shtatlar Ishayo yigirma uchda Tir fohishasi unutiladigan paytda yetmish ramziy yil hukmronlik qiladigan qudratdir. Ishayo tilga olgan shohlik yoki shoh — yetmish yil kunlaridir, va Muqaddas Kitob bashoratida yetmish yil hukmronlik qilgan shohlik Bobil edi. Belshazzarning Bobili qulashining timsoli Qo‘shma Shtatlarning Yakshanba qonuni paytidagi qulashi bo‘lib, u yerda devordagi yozuv Vahiy o‘n uchdagi ajdaho kabi gapirish bilan muvofiqlashadi.

Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobida Bobil ustidan hukm to‘rtinchi oyatda yakshanba qonuni bilan boshlanadi; o‘shanda ikkinchi ovoz uning hukmi bir soatda va shuningdek bir kunda kelishini ma‘lum qiladi.

Va men osmondan yana bir ovozni eshitdim; u shunday der edi: “Ey Mening xalqim, uning gunohlariga sherik bo‘lib qolmasligingiz va uning balolaridan ulush olmasligingiz uchun undan chiqinglar. Chunki uning gunohlari osmongacha yetib borgan, va Xudo uning nohaqliklarini esga oldi. U sizlarga qanday qaytargan bo‘lsa, sizlar ham unga shunday qaytaringlar, va uning ishlari bo‘yicha unga ikki hissa qilib ikki barobar qaytaringlar; u

to'ldirgan kosaga uning o'zi uchun ikki barobar qilib to'ldiringlar. U o'zini qanchalik ulug'lagan va ayshu ishratda yashagan bo'lsa, unga shunchalik azob va motam beringlar; chunki u o'z yuragida: 'Men malika bo'lib o'tiribman, beva emasman, va hech qachon motam ko'rmayman', deydi. Shuning uchun uning balolari bir kunda keladi: o'lim, motam va ocharchilik; va u olovda butunlay kuydiriladi. Chunki uni hukm qiluvchi Rabbiy Xudo qudratlidir. Va yer yuzining podshohlari, u bilan zino qilib ayshu ishratda yashaganlar, uning yonayotganining tutunini ko'rganlarida, uning uchun yig'laydilar va aza tutadilar. Ular uning azobidan qo'rqib, uzoqda turib shunday deydilar: 'Holingga voy, holingga voy, ey ulug' shahar Bobil, ey qudratli shahar! Chunki hukming bir soat ichida keldi.' Vahiy 18:4–10."

Shubhasiz, Bobil ustidan bosqichma-bosqich hukm 4-oyatdagi Yakshanba qonunidan boshlanadi, o'shanda Xudoning boshqa podasi Bobildan chiqib kelishga da'vat etiladi. Yuhanno uning hukm qilinish vaqtini ham "kun", ham "soat" deb belgilaydi va shu bilan vaqt timsollari ramziy ma'noda tushunilishi kerakligini tasdiqlaydi.

Fisih birinchi oyda nishonlanishi lozim edi, va Fisih xochga mos keladi, xoch esa o'z navbatida yakshanba qonuniga mos keladi.

Egamiz Misr yurtida Muso va Horunga shunday dedi: "Bu oy sizlar uchun oylarning boshi bo'ladi; sizlar uchun yilning birinchi oyi bo'ladi. Butun Isroil jamoatiga aytinglar: Bu oyning o'ninchi kunida har bir kishi ota-bobolarining xonadoni bo'yicha o'ziga bittadan qo'zi olsin, har bir uy uchun bittadan qo'zi. Agar xonadon qo'zi uchun juda kichik bo'lsa, u holda u o'z uyiga eng yaqin qo'shnisi bilan jonlar soniga qarab uni olsin; har kimning yeyishiga qarab qo'zi uchun hisob qilinglar. Sizlarning qo'zingiz nuqsonsiz, bir yoshli erkak bo'lsin; uni qo'ylardan yoki echkilardan olinglar. Uni shu oyning o'n to'rtinchi kunigacha saqlanglar; so'ng Isroil jamoatining butun yig'ini uni kechqurun so'ysin." Chiqish 12:1–6.

Fisih Hosil bayrami mavsumining boshlanishi edi, shu bois u Hosil bayramini timsollaydi; Hosil bayrami esa, o'z navbatida, Yakshanba qonuniga muvofiq keladi. Muqaddas chodir birinchi oyning birinchi kunida tiklandi, shu tariqa u Yakshanba qonuni paytida g'olib jamoatning bayroq sifatida ko'tarilishini timsollaydi. Ikkinchi voyga oid "soat", "kun", "oy" va "yil" Yakshanba qonunini ko'rsatmoqda; va satr ustiga satr qo'yilganda, vaqtning o'sha ifodalarining har biri, mazmun mos kelganida, Yakshanba qonuni bilan uyg'unlashadi. Yakshanba qonuni paytida papalik ta'qibining ikkinchi davri boshlanadi; birinchisi 1,260 yil bo'lib, o'sha davr shahidlarining beshinchi muhrda "qachongacha" degan savol bilan Rabbiyga faryod qilishiga sabab bo'lgan edi, to papalik hokimiyati hukm qilinmaguncha. Papalikning ikkinchi qon to'kishida Iso O'z xalqiga, ta'qib qilinganlarida nima deyishlari haqida tashvishlanishlari shart emasligini ma'lum qilgan.

Ammo sizlarni olib borib, topshirganlarida, nima so'zlashingiz haqida oldindan qayg'urmanglar, oldindan o'ylab ham qo'ymanglar; balki o'sha soatda sizlarga nima berilsa, o'shani so'zlanglar; chunki so'zlayotgan sizlar emassizlar, balki Muqaddas Ruhdir. Mark 13:11.

Birinchi voy ichida odamlar bir yuz ellik yil davomida azobga solindilar. Bu yillar 1299-yil 27-iyulda boshlandi va 1449-yil 27-iyulda, odamlarning uchdan bir qismini o'ldirish uchun soatga, kunga, oyga va yilga tayyorlab qo'yilgan to'rt shamolni to'rt farishta qo'yib yuborgan paytda

nihoyasiga yetdi. Azob davri Qo'shma Shtatlarda hayvonning suratini o'rnatish davrini ifodalaydi. Bu davr Levilar kitobining yigirma uchinchi bobida Karnaylar bayramidan Hosil bayramigacha ifodalangan o'n besh kundir. Hayvon surati shakllanishining davri 11-sentabrdan Yakshanba qonunigachadir, biroq yarim tun faryodi xabari e'lon qilinishining davri 11-sentabrdan Yakshanba qonunigacha bo'lgan hayvon surati shakllanishining fraktalidir.

Muhrlashning boshlanishi va yakuni, shuningdek, yirtqich hayvon surati shakllanishining ham alfa va omegasidir. Bir toifa Xudoning muhri uchun xarakterni shakllantirmoqda; boshqasi esa yirtqich hayvonning suratini shakllantirmoqda. Amerika Qo'shma Shtatlaridagi o'sha davr, yakshanba qonunidan boshlanadigan dunyodagi ayni davrga muvofiq keladi. "Oy" suratning o'rnatilishiga majbur qiladigan azobning ramzidir; shu bois, Vahiy kitobining to'qqizinchi bobidagi o'n beshinchi oyat orqali ifodalangan yakshanba qonunidagi oy, dunyoda yirtqich hayvon surati o'rnatilishi davomida Islomiy azobni ham ifodalaydi.

Ikkinchi voy bashoratining, shuningdek uning bir soat, bir kun, bir oy va bir yili Yakshanba qonunini hamda Islomning Qo'shma Shtatlarga zarba berishi uchun qo'yib yuborilishini qanday ifodalashiga doir boshqa payg'ambarlik tatbiqlari ham bor, ammo biz boshqa nuqtalarga o'tishimiz kerak.

So'nggi davrda, ya'ni qariyb oxirgi olti oy mobaynida men uch voyaning Islomini bashorat jihatidan uch farishta bilan bog'liq ekanini ta'kidlab kelmoqdaman. Yoqubning oxirgi kunlarga oid bashoratida Yahudo "eshak"ka bog'langan "tok" deb tasvirlanishidan tortib, Masihning O'zining tantanali kirishidan oldin eshakni bo'shatib yuborishigacha, va boshqa dalillar qatorida, birinchi va ikkinchi vayaning Islomiyati birinchi va ikkinchi farishtaning xabarlarini quvvatlantirgan bashoratli xabarni ifodalaydi, uchinchi vayaning Islomiyati esa uchinchi farishtaning bashoratli xabarini ifodalaydi.

Yaqinda A. T. Jones tomonidan yozilgan bir kitobdan bir bobga murojaat qilindi va unda ayni shu haqiqat boshqa bir yondashuv orqali ko'rsatib beriladi. Jones Vahiy kitobining grammatikasi va tuzilishidan foydalanib, oxirgi uch qayg'u karnayini uch farishtaning xabarlaridan ajratib bo'lmasligini ko'rsatadi. U birinchi farishtani ikkinchisidan ajratib bo'lmasligini, uchinchisini esa avvalgi ikkisidan ajratib bo'lmasligini ta'kidlaydi. Jonesning diqqat markazi uch farishta ustidadir va u uch farishtaning ajralmas munosabati haqidagi dalilini bayon qilar ekan, ayni o'sha mantiqning o'zi bilan Vahiy to'qqizinchi bobidagi karnaylarni ham Vahiy o'n to'rtinchi bobidagi uch farishtadan ajratib bo'lmasligini isbotlaydi. Biz ushbu maqolani Jonesning shu bobi bilan yakunlaymiz.

XI BOB. UCHINCHI FARISHTANING XABARI

"Bugun uchun muhim bo'lgan o'sha savolga, ya'ni: «Nima qilaylik?» degan savolga, Yetti Karnay va bugungi buyuk xalqlarning o'rni asosida qat'iy javob berish mumkin; chunki javob aynan shu asosda Xudoning kalomi tomonidan berilgan.

"Biz Ko'rdikki, Yetti Karnayning oxirgi uchasi bilan Uchta Voy ajralmas ravishda bog'langandir. Yetti Karnayning ayni o'rtasida — To'rtinchi Karnay tugaganidan keyin va

Beshinchi Karnay boshlanishidan oldin — shunday yozilgan: ‘Va men qaradim, osmonning o‘rtasidan uchib o‘tayotgan bir farishtaning baland ovoz bilan shunday deganini eshitdim: Yana karnay chalmoqchi bo‘lgan uch farishtaning karnay tovushlari tufayli yer yuzida yashovchilarga voy, voy, voy.’ Vahiy 8:13.”

“Uchta Vayning ajralmas tarzda Yetti Karnayning oxirgi uchtasi bilan bog‘langanligi, har biriga bittadan to‘g‘ri kelishi, quyidagi haqiqat bilan mutlaqo shubhasiz qilib qo‘yilgan: Beshinchi Farishtaning karnay chalishi tugagach, shunday yozilgan: ‘Bir vay o‘tdi; va mana, bundan keyin yana ikki vay keladi.’ Vahiy 9:12. Va Oltinchi karnay tugagach, shunday yozilgan: ‘Ikkinchi vay o‘tdi; va mana, uchinchi vay tezda keladi. Va yettinchi farishta karnay chaldi.’ Vahiy 11:15.”

“Endi esa, uchta Voyning kelishini e‘lon qiluvchi, Yetti Karnayning so‘nggi uchtasi bilan ajralmas ravishda bog‘liq bo‘lgan bu farishta bilan ajralmas ravishda bog‘langan narsa — Vahiy 14 dagi «Uchinchi Farishta»dir.

“Bu masalaning ham har qanday shubhadan xoli ravishda aniq ekanligi ko‘rinsin deb, keling, Vahiy 14-bobdagi Uchinchi Farishtaning xabaridan boshlaylik va uning bevosita bog‘liqliklarini boshlangan joyigacha orqaga qarab kuzataylik.

“«Uchinchi Farishta» haqidagi bayondagi dastlabki so‘zlar shulardir: «Va uchinchi farishta ularga ergashdi». Vahiy 14:9. Bu shuni ko‘rsatadiki, Uchinchi Farishta «ergashgan» ayrimlari undan oldin borganlar.”

“Unda bo‘lsa, oldingi oyatni olaylik: ‘Va uning ortidan boshqa bir farishta ergashdi.’ Bu shuni ko‘rsatadiki, bundan avval ham bir farishta o‘tgan, va bu farishta uning ortidan kelgani uchun u ‘boshqa’ deb ataladi.”

“Endi oltinchi oyatga qayting: ‘Va men yana bir farishtani ko‘rdim.’ Bu ham bundan oldin bir farishta o‘tganini tasdiqlaydi; shu bois u osmonning o‘rtasida uchib borar ekan, ‘yana biri’ bo‘ladi.”

Vahiy kitobida orqaga qayta kuzatsak, o‘ninchi bobning birinchi oyatiga kelgunimizcha, Yettinchi Karnay farishtasidan boshqa hech bir farishtani topmaymiz; va u yerda shunday o‘qiymiz: “Va men boshqa bir qudratli farishtani ko‘rdim.” Bu ibora, avvalgidek, undan oldin bir farishta borligini tasdiqlaydi; shu bois bu farishta paydo bo‘lganda, u “boshqa biri” deb ataladi.

Yana ham ortga qarab borsak, sakkizinchi bobning so‘nggi oyatiga yetgunimizcha, Oltinchi va Beshinchi Karnay farishtalaridan boshqa hech qanday farishtalarni uchratmaymiz; va o‘sha yerda biz ibtidoiysiga yetamiz, chunki shunday o‘qiymiz: “Va men ko‘rdim va bir farishtani eshitdim” — “yana bir farishtani” emas, balki, avvalo, “bir farishtani.”

“Shunday qilib, Vahiy 8:13 dan boshlab, ‘yana bir’ so‘zi bilan bog‘langan farishtalarning uzluksiz qatori, o‘z xabari bilan Vahiy 14 dagi Uchinchi Farishtagacha to‘g‘ridan-to‘g‘ri davom etadi. Shunday qilib:

«“Men qaradim va bir farishtani eshitdim.” Vahiy 8:13.»

“‘Va men yana bir qudratli farishtani ko‘rdim.’ Vahiy 10:1.”

“‘Va men boshqa bir farishtani ko‘rdim.’ Vahiy 14:6.”

“‘Va uning ortidan boshqa bir farishta ergashdi.’ 8-oyat.”

“‘Va uchinchi farishta ularga ergashdi.’ 9-oyat.

“Ehtimol, quyidagi sodda chizma Yetti Karnayning so‘nggi uchta uchastchasidagi Uch Voyni e‘lon qiluvchi farishta bilan Vahiy 14 dagi Uchinchi Farishta xabari o‘rtasidagi bog‘liqlikni ravshan ko‘rsatishga yordam berar:

“Birinci karnay Vahiy 8:7”

“2-karnay Vahiy 8:8”

“3-karnay Vahiy 8:10”

“4-burg‘u Vahiy 8:12 ‘Bir farishta’ — Voy, voy, voy. Vahiy 8:13.

“5-karnay Vahiy 9:1–11 / Birinci voy”

“6-karnay Vahiy 9:13 dan 11:13 gacha Ikkinchi qayg‘u. ‘Yana bir qudratli farishta.’ Vahiy 10:1”

“7-karnay Vahiy 11:13–19 Uchinchi voy “Yana bir farishta”. Vahiy 14:6

“‘Yana boshqasi ergashib keldi.’ Vahiy 14:6”

“‘Uchinchi farishta ularning ortidan ergashdi.’ Vahiy 14:9.”

Bularning barchasining mazmuni endi Uchinchi Farishtaning Xabari o‘z-o‘zicha aslida nima ekanini ko‘rib chiqish orqali yanada to‘laroq anglashilishi mumkin: Ochiq ma‘nosiga ko‘ra, “Uchinchi Farishta” iborasi ravshanki, uch farishtadan iborat bir qatorning uchinchisiga ishora qiladi. Avval ham ko‘rsatib o‘tilganidek, har biri bir xabarni olib boruvchi bu uch farishtadan iborat qator Vahiyning o‘n to‘rtinchi bobida, 6–12-oyatlarda uchraydi. Bu uch farishtaning xabarlari bir-biriga qo‘shilib, uchinchisida yakun topadi; u esa yerning hosili pishib yetilmaguncha va Rabbiiy kelib uni o‘rib olishiga tayyor bo‘lmaguncha yangrashdan to‘xtamaydi.

“Uchinchi Farishtaning Xabari”ning o‘zi, Uchinchi Farishtaning so‘zlarida e‘lon qilinganidek, quyidagichadir: “Va uchinchi farishta ularga ergashib, baland ovoz bilan dedi: Kim maxluqqa va uning timsoliga sajda qilsa hamda uning tamg‘asini peshonasiga yoki qo‘liga qabul qilsa, o‘sha ham Xudoning g‘azabi sharobidan ichadi; u Uning qahr kosasiga aralashmasiz quyilgandir; va u muqaddas farishtalar huzurida hamda Qo‘zining huzurida olov va gugurt bilan azoblanadi. Ularning azobining tutuni abadulabad ko‘tarilib turadi; maxluqqa va uning timsoliga sajda qiluvchilar hamda uning nomining tamg‘asini qabul qiluvchilar kechayu kunduz orom topmaydilar. Muqaddaslarning sabr-toqati shundadir: Xudoning amrlarini va Isoning imonini saqlaydiganlar shulardir.”

“Bu — Uchinchi Farishtaning Xabari, boshqa ikkisidan ajratib olingan holdagi ko‘rinishidir. Ammo, aslida, uni alohida deb qarab bo‘lmaydi; va uni go‘yo dunyoga qaratilgan yagona, mustaqil xabar bo‘lgandek, boshqalardan ajratib qo‘yib ham bo‘lmaydi; chunki u haqdagi eng dastlabki so‘zlarning o‘zi shunday deydi: ‘Uchinchi Farishta ULARGA ergashdi’. Demak, xabarning aynan o‘zidagi eng birinchi so‘zlar orqali biz faqat bittasiga emas, balki undan oldin kelgan ikkitasiga ham yo‘naltirilamiz. Va ‘ergashdi’ deb tarjima qilingan yunoncha so‘z ajralgan holda ergashishni ham, shunchaki ergashishni ham emas, balki ‘birga ergashish’ni anglatadi; xuddi askarlar o‘z sarkardasiga, yoki xizmatkorlar o‘z xo‘jayiniga ergashganlari kabi; shuning uchun u, ‘biror ishda kimningdir ortidan borish; o‘zini boshqarilishiga yo‘l qo‘yish’ degan ma‘noni bildiradi. Narsalar haqida qo‘llanganda esa, u natija sifatida ergashishni; ‘ilgari bo‘lib o‘tgan biror narsaning oqibati sifatida’ ergashishni anglatadi. Shunday qilib, shaxslarga nisbatan, Uchinchi Farishta o‘zidan oldin kelgan ikkovi bilan birga ergashadi; va uning xabari esa, bir hodisa sifatida, undan oldin kelganlarning natijasi yoki oqibati sifatida keladi.”

“Ammo Ikkinchisi haqida ham shunday yozilgandir: «Va uning ortidan yana bir farishta ergashdi». Uchinchi Farishta Ikkinchisiga ergashgani kabi, Ikkinchi Farishta ham Birinchisiga ergashadi. Birinchisi haqida esa shunday yozilgandir: «Va men yana bir farishtaning uchayotganini ko‘rdim», va hokazo. Bu uchlik qatoridagi birinchisidir. Uning ortidan yana biri keladi; Uchinchi Farishta esa ularning ortidan keladi. Ularning paydo bo‘lish tartibida izchillik bor; ammo bu uchalasi ketma-ket paydo bo‘lgach, keyin ular bir bo‘lib birgalikda davom etadilar. Birinchisi o‘z xabarini jar soladi; Ikkinchisi ergashib kelib, Birinchisiga qo‘shiladi; Uchinchisi ularning ortidan kelib, ularga qo‘shiladi; shunday qilib, bu uchalasi birlashib, o‘zlarining birlashgan qudrati bilan birga oldinga borganda, ular qudratli, uch karra, baland ovozli xabarni tashkil etadilar. Uchinchi Farishtaning Xabarini mukammal qilish uchun hammasi zarurdir; va Uchinchi Farishtaning Xabari hammasi berilmasdan turib haqiqatan ham berilishi mumkin emas.”

“Xo‘sh, unda uch karra xabar o‘ziga xos qismlarida nima?—Mana Birinchisi: ‘Va men osmonning o‘rtasida uchib borayotgan boshqa bir farishtani ko‘rdim; uning qo‘lida yer yuzida yashovchilarga, har bir xalqqa, qabilaga, tilga va elatga va‘z qilish uchun abadiy Xushxabar bor edi; u baland ovoz bilan shunday der edi: Xudodan qo‘rqinglar va Unga ulug‘vorlik beringlar; chunki Uning hukm soati keldi; osmonni, yerni, dengizni va suv buloqlarini Yaratganga sajda qilinglar.’

“Mana Ikkinchi: «So‘ngra boshqa bir farishta ergashib kelib, dedi: Bobil yiqildi, yiqildi, o‘sha buyuk shahar, chunki u barcha xalqlarga o‘z zinokorligining g‘azab sharobidan ichirdi.»”

“Va mana Uchinchisi: ‘Va uchinchi farishta ularga ergashib, baland ovoz bilan dedi: Agar kimdir hayvonga va uning suratiga sajda qilsa hamda uning tamg‘asini peshonasiga yoki qo‘liga qabul qilsa, o‘sha kishi Xudoning g‘azabi sharobidan ichadi; u sharob Uning qahr kosasiga aralashmasdan quyilgandir; va u muqaddas farishtalar huzurida hamda Qo‘zining huzurida olov va oltingugurt bilan azoblanadi; va ularning azobi tutuni abadulabad ko‘tarilib turadi; hayvonga va uning suratiga sajda qiluvchilar hamda uning nomining tamg‘asini qabul qiluvchilar kechayu kunduz orom topmaydilar. Muqaddaslarning sabr-toqati mana shundadir:

Xudoning amrlarini va Isoning imonini saqlaydiganlar shulardir.”

Bu xabarlarining har biridagi iboralarga bir nazar tashlashning o‘ziyoq yunonchadagi “ergashdi” so‘zida “oqibat sifatida ortidan kelish” degan fikr mujassam ekanini ko‘rsatadi. Birinchi farishta abadiy Xushxabarni olib kelib, uni har bir maxluqqa va‘z qiladi, barchani Xudodan qo‘rqishga, Unga ulug‘vorlik berishga va Unga sajda qilishga chorlaydi; chunki Uning hukm soati kelgandir. Bu xabarning rad etilishi esa shunday bir holatni yuzaga keltiradiki, bu holat, ana shu rad etishning oqibati sifatida, undan keyin keladigan Ikkinchi farishtaning so‘zlarida tasvirlanadi. Va Birinchi Xabarning rad etilishi tufayli hamda Ikkinchi xabarda e‘lon qilingan o‘sha rad etish oqibatlari sababli, yana bir keyingi oqibat sifatida shunday bir holat yuzaga keladiki, u Uchinchi farishtaning ularga ergashib, baland ovoz bilan Birinchi Xabarning rad etilishining ikki karra oqibati sifatida yuzaga kelgan dahshatli yovuzliklarga qarshi uning qo‘rqinchli ogohlantirishini e‘lon qilishini talab etadi.

“Uchinchi Farishtaning ovozi va ishi Birinchi Farishtaniki bilan qo‘shilib ketishi uning yakunlovchi so‘zlaridan ravshandir: ‘Bu yerda Xudoning amrlarini tutadiganlar va Isoning imoniga ega bo‘lganlar bor’; chunki bu abadiy xushxabarni va‘z qilishning doimiy maqsadidir. Bu — Xudodan qo‘rqish va Unga ulug‘vorlik berishning, hamda ‘osmonni, yerni, dengizni va suv buloqlarini yaratgan Zot’ga sajda qilishning mohiyatidir. Xudoning amrlarini tutish va Isoning imoni — birinchi farishta ‘keldi’, deb e‘lon qilgan Uning hukmi soatida har qanday jonning sobit tura olishini ta‘minlaydigan yagona narsadir.”

“Uchinchi Farishtaning yakunlovchi so‘zlaridan darhol keyin: ‘osmondan menga aytayotgan bir ovozni eshitdim: Yoz, bundan buyon Rabbiyda o‘lib ketadigan o‘liklar baxtlidir’, deyiladi” — ya‘ni shu vaqtdan boshlab. Vahiy 14:13. Va buning darhol ortidan quyidagi so‘zlar keladi: “Va men qaradim, mana, oppoq bulut, va bulut ustida Inson O‘g‘liga o‘xshash Zot o‘tirar edi; Uning boshida oltin toj, qo‘lida esa o‘tkir o‘roq bor edi. Va ma‘baddan yana bir farishta chiqib, bulut ustida o‘tirganga baland ovoz bilan xitob qildi: O‘rog‘ingni ishga solib o‘r, chunki Sen uchun o‘rish vaqti keldi; zero yerning hosili pishib yetildi. Va bulut ustida o‘tirgan Zot o‘z o‘rog‘ini yerga soldi; va yer o‘rib olindi.” Vahiy 14:14–16. Va “hosil — dunyoning oxiridir.” Matto 13:39.

“Yana shuni aytish kerakki: Uchinchi Farishta barcha odamlarni, bular nima bo‘lishidan qat’i nazar, ayniqsa yirtqich hayvon va uning tasviriga sajda qilishdan ogohlantiradi; va Vahiy 19:11–21 dan biz shuni bilamizki, yirtqich hayvon ham, uning tasviri ham Rabbimiz osmon bulutlarida kelgan paytda ‘tirik’ bo‘ladi va Uning kelishining porlashi bilan ‘ikkalasi ham’ halok qilinadi.

“Bu dalillar Uchinchi Farishtaning Xabari qudratli, uch qismli, baland ovozli xabar ekanini ko‘rsatadi; u Rabbiyning ikkinchi kelishidan oldin har bir millatga, qabilaga, tilga va xalqqa yoyiladi; va u yer hosilini pishitadi hamda Rabbiy uchun tayyorlangan bir xalqni hozirlaydi, xuddi Yahyo Cho‘mdiruvchining xabari Rabbiyning birinchi kelishiga yo‘l tayyorlaganidek. Demak, bu Xudoning dunyoga yo‘llagan oxirgi, yakunlovchi xabaridir.”

“Endi esa, Uchinchi Farishtaning Xabari o‘z-o‘zicha nima ekanligini shu tariqa anglab, bugungi kunning buyuk xalqlari bilan bu xabarning munosabati Uchinchi Farishtaning

Xabarining Vaqtini ko‘rib chiqish orqali yaxshiroq anglanishi mumkin.” A. T. Jones, The Great Nations of Today, 114.